

TC
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SANAT VE TASARIM ANA SANAT DALI
SANAT VE TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MODERNİZM SÜRECİNDE
KÜLTÜREL BİR TEMSİLİYET ARACI OLARAK,
İSTANBUL'DA; FOTOĞRAF VE AZINLIKLAR

TAYFUN SERTTAŞ
04715017

TEZ DANIŞMANI
Doç. İNCİ EVİNER

İSTANBUL
2007

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	
ÖZ	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
2. FOTOĞRAF KAVRAMI	9
2.1. Fotoğraf ve Modernizm.....	16
2.2. Fotoğrafın Modernizme Paralel Kavramsal Gelişim ve Etkileri.....	20
2.2.1. Fotografik Bilgi.....	21
2.2.2. Fotografik Gerçeklik.....	23
2.2.3. Fotografik Zaman.....	28
2.2.4. Fotografik Mekan.....	32
2.3. Fotoğraf ve Kültür.....	35
2.3.1. Kültür Kavramı.....	36
2.3.2. Fotoğrafın Kültür İçerisinde Konumlanması.....	40
2.4. Fotografik Kültür.....	44
2.4.1. Bir Fotoğraf Ritüeli; Poz Vermek.....	48
2.4.2. Bir Fotoğraf Refleksi; Deklanşöre Basmak.....	50
3. AZINLIK KAVRAMI	53
3.1. İstanbul'da Azınlık Olgusu.....	58
3.2. İstanbul Azınlıkları.....	62
3.2.1. İstanbul Rum Cemaati.....	64
3.2.2. İstanbul Ermeni Cemaati.....	73
3.2.3. İstanbul Yahudi Cemaati.....	77
4. İSTANBUL'DA MODERNİZM VE FOTOĞRAF	85
4.1. Küresel ile Yerel Arasında İstanbul'da Modernizasyon Evreleri.....	89
4.2. Kozmopolitlik Olgusu Ekseninde İstanbul Azınlıklarının Modernizm Sürecindeki Konum ve Etkileri.....	101
4.3. İstanbul Azınlıklarının Fotoğraf Alanındaki Etkileri.....	110
4.4. Fotoğrafın Modernizm Sürecinde İstanbul'daki Konumlanması.....	125
4.4.1. İnanç, Batılılaşma ve Oryantalizm Denklemine Erken Dönem Fotoğrafı.....	127

4.4.2. Cumhuriyet Sonrası “Türk Fotoğrafi”.....	135
4.4.2.1. 1923-1960 Arası: Romantik İlk Dönem.....	137
4.4.2.2. 1960-1980 Arası: Sosyal Gerçekçi Ara Dönem.....	144
4.4.2.3. 1980 Sonrası: Soyut Dışavurumcu Dönem.....	148
5. FOTOGRAFİK TEMSİL VE SANAT SORUNSALI.....	150
5.1. Sanat Yapıtı Olarak Fotoğraf.....	161
5.2. Fotografik Temsilin İki Kavram Ögesi; Studium ve Punctum.....	167
5.3. Fotoğraf ve Kimlik Olgusu.....	170
5.3.1. Azınlık ve Öteki Olgularının Sanatsal Temsili.....	171
5.3.2. Küçük Gruplar ve Sosyal Olguların Fotografik Temsili.....	176
5.3.3. Öteki ve Travma'nın Fotografik Temsili.....	183
5.3.4. İmaj Politikaları Bağlamında Fotografik Dehşetin Sunum Stratejileri.....	192
6. FOTOĞRAF OKUMALARI.....	201
6.1. Bir Fotoğrafi Okumak.....	202
6.2. Gerçeküstü Bir Kurgu Olarak Erken Dönem Fotoğraf Stüdyoları.....	207
6.3. Oryantal Yanılsamalar.....	210
6.4. İlk Kimlik Temsilleri.....	222
6.4.1. Kadın Temsilleri.....	225
6.4.2. Erkek Temsilleri.....	233
6.4.3. Çocuk Temsilleri.....	239
6.4.4. Aile Temsilleri.....	248
6.5. Diğer Kimlikler.....	256
6.5.1. 1873 Viyana Sergisi.....	265
6.6. Erken Dönem Stüdyolarından Seçkiler.....	275
6.6.1. Portreler.....	277
6.6.2. Toplumsal Kimlik ve Çocuk Bedenleri.....	290
6.6.3. Moda Yansımaları.....	297
6.6.4. Dramatik Kurgular.....	309
6.6.4.1. Özdeşlik.....	310
6.6.4.2. Aşk.....	320
6.6.4.3. Çiftler.....	324
6.6.4.4. Toplu Yakınlar.....	332
6.6.4.5. Yaşlı ve Genç Birlikteliği.....	339
6.7. Kurumlar ve Kamusal Topluluklar.....	343
6.7.1. Dini Kurumlar.....	344
6.7.2. Okullar.....	356
6.7.3. Hastaneler.....	362
6.7.4. Dayanışma Kurumları.....	369
6.7.5. Zanaat ve Meslek Grupları.....	376
6.8. Kitlesele Temsiller.....	384
7. SONUÇ.....	392
KAYNAKÇA.....	395
ÖZGEÇMİŞ.....	400